

Associació Forestal de les Comarques de Tarragona

RESUM

La caiguda progressiva de la rendibilitat del sector primari, sobretot a les zones de muntanya, ha conduït a l'abandonament de terres i dels seus gestors tradicionals i l'augment de la superfície forestal sense gestió amb una acumulació de biomassa i incendis forestals. L'Associació Forestal, es creà amb la finalitat de canviar aquesta dinàmica negativa, a més d'unir forces es vol aprofitar el combustible natural. Pretenem assolir la revalorització del bosc, ajudant al desenvolupament rural, fomentar l'ocupació.

RESUMEN

El descenso progresivo de la rentabilidad del sector primario, basicamente en las zonas de montaña, ha supuesto el abandono de las tierras y las labores tradicionales, con un aumento de la superficie forestal sin ningún tipo de aprovechamiento ni gestión, lo cual ha generado una acumulación de biomasa e incremento de los incendios forestales. L'Associació Forestal, fue creada para cambiar esta dinámica negativa, a la par que pretende unificar esfuerzos para el aprovechamiento de combustible natural. Con éllo, se intenta revalorizar el bosque, ayudando al desarrollo rural y al fomento de la ocupación.

ABSTRACT

The primary sector profitability progressive drop, especially in mountain areas, has caused the land abandonment and also traditional agents and the increase of the forest surface without management with an accumulation of biomass and forest fires. Forest Association has been created with the purpose to change this negative dynamics, in addition to join strengths, it is expected to take advantage of natural fuel. We want to get forest revaluation, helping rural development, and promoting the employment.

.....

Joan Llagostera i Serra

(Valls, 1946).

Enginyer forestal (Universidad de Madrid). Del 1974-1980, treballà a l'«Instituto Nacional para la Conservación de la Naturaleza del Ministerio de Agricultura Pesca i Alimentación», posteriorment fins el 2000 entrà al Cos de la Generalitat de Catalunya, dins els serveis de boscos del Departament d'Agricultura Ramaderia i Pesca a Tarragona, fins el 2008 fou responsable tècnic dels boscos de les comarques de la Conca de Barberà, Alt Camp i Baix Penedès. Del 2008 al 2011 dirigeix el Paratge Natural d'Interès Nacional de Poblet, on es jubila.

A partir del març de 2011 col.labora en la creació de l'Associació de Propietaris Forestals de la Conca de Barberà- Muntanyes de Prades, de la qual és president, ara amb el nom d'Associació Forestal de les Comarques de Tarragona.

Associació Forestal de les Comarques de Tarragona

Joan Llagostera *joanllase@gmail.com

1.- Antecedents

En aquest article exposem uns fets que al llarg dels últims cent cinquanta anys han incidit fortament en la mala situació actual dels nostres boscos.

Aproximadament des de finals del segle XIX i durant el segle XX, en el nostre país, s'incrementà de forma exponencial el sector industrial, provocant unes mutacions socials i econòmiques que han afectat intensament al sector primari (agricultura, ramaderia i boscos) i que una part notable de població hagi emigrat a les grans concentracions urbanes. Si tracem un esbós evolutiu d'aquest factor en els darrers cent anys, trobem que el màxim esplendor agrícola podem situar-lo previ l'adveniment de la fil·loxera, que delmà una gran part de la producció vinícola de Catalunya. Aquest moment coincidí que l'insecte anorrea les produccions vitivinícoles franceses, amb el conseqüent auge dels mercats catalans que passaren a ser proveïdors de grans sectors de consumidors (últim terç del segle XIX). Llavors l'agricultura sobrepassava el 50% de la superfície de Catalunya i en conseqüència, els boscos només assolien el 18% de la superfície, la qual cosa propiciava que els seus productes (llenya, fusta, ramatge, fruits forestals, etc.) aconseguissin una bona cota de mercat, amb la valoració econòmica corresponent. Això, però, també va provocar la seva sobreexplotació.

A partir d'aquest moment assistim a una davallada agrícola, que, paral·lelament propicia l'augment de la superfície forestal, amb l'inevitable abandonament de conreus marginals, sobretot de vinyes afectades per la fil·loxera. Aquesta tendència ha estat progressiva per altres factors, bàsicament per aquell desplaçament de sectors que apuntàvem abans, des del sector primari a l'industrial i més tardanament al terciari o de serveis. Atès això, trobem que actualment la superfície forestal de Catalunya suposa gairebé el 64% de la superfície del país.

La política franquista (1939-1974) de suport a la indústria i al turisme i d'oblit permanent del nostre entorn rural, continuada pels diferents governs democràtics, ha provocat que en el dia d'avui només sobrevisqui, d'aquest sector primari, aproximadament el 2% de la nostra població.

Aquestes polítiques de desídia per part de l'administració, ara més que mai, amb els problemes dels grans incendis, la regressió econòmica, l'elevada taxa d'atur, la cada vegada més necessària importació de productes que anys enrera obteníem autòctonament, entre altres, ens demostra que foren equivocades, per les raons que seguidament analitzarem:

- Per un òptim manteniment de l'entorn rural és imprescindible la seva rendibilitat, que permeti que una població mínima el gestioni. Si no és així els conreus es van abandonant i emboscant, desapareixent, de cada vegada més, el ric i variat mosaic agro-forestal que no fa massa teníem. En aquest punt estem en l'origen de les grans i contínues masses forestals sense gestió, que augmenten el risc dels grans incendis, la degradació i la desaparició del nostre entorn natural. Amb una ramaderia extensiva addient es podrien conservar els conreus

que es van abandonant, com a deveses pasturables molt més rendibles i riques ecològicament parlant, alhora que es conservaria l'esmentat mosaic. També els boscos sense gestió, pràcticament el 70% de la superfície forestal catalana, van perdre les seves funcions de producció, socials i d'esbarjo.

- Tenint en compte que actualment la superfície que ocupa l'entorn rural català està pels voltants del 97% de Catalunya, resulta del tot insostenible que solament visqui dels seus recursos el 2% de la població. Només que amb polítiques actives es revaloritzés el sector, es podria recuperar el desenvolupament rural, imprescindible també per intentar reduir l'alta taxa d'atur (25%). Part d'aquest col·lectiu podria gestionar mínimament el territori, amb tot el que això representaria per a tothom.
- Per altra banda, amb la recessió econòmica actual, provocada en part per la manca de competitivitat en front dels països emergents, amb sous més baixos, la nostra indústria es va desmantellant a favor d'aquests. Malgrat els baixos preus de cost d'aquests productes en origen, les insaciabls ànsies d'enriquiment fàcil i ràpid per part de molts dels nostres «patriotes» que hi han traslladat les seves fàbriques, els preus aquí no baixen i els nostres governants ho permeten, oblidant els ajuts que els han donat en èpoques per potenciar les seves empreses aquí. Què fem ara amb la indústria en franca davallada i el sector primari ensorrat? Com es resoldran els problemes que tot plegat comporta?
- Amb aquestes polítiques errades, hem perdut moltes de les nostres possibilitats de producció agrària, en altres temps importants. Actualment, capital català s'inverteix en produir verdures a altres països, mentre les nostres hortes s'abandonen o es destrueixen amb planejaments urbanístics sense cap sentit ni lògica. Molta de la carn que consumim s'importa de l'estranger, mentre els nostres pastors han de plegar per manca de rendibilitat del seu treball. Productes forestals, elaborats o no, s'importen, mentre els nostres boscos no tenen sortida i s'abandonen sense cap mena de gestió. Tot això és sostenibilitat? Si és així, em resulta difícil d'entendre. La veritat és que tampoc ho vull entendre.

Som tan rics que podem prescindir de les nostres possibilitats de producció, pagant importacions als preus que ens demanen i ens demanaran? Què passa ara amb la recessió econòmica que han provocat polítiques inadequades i corrupcions de tota mena? Què passa ara que a conseqüència de tot això tenim aquests grans incendis de difícil extinció, malgrat els cada vegada majors i més sofisticats mitjans i sense pràcticament dedicar res a la prevenció? Doncs, aquesta només esdevé una petita mostra del que en un futur proper ens pot passar, si no hi posem remei entre tots. Encara podem dir que fins ara hem tingut sort, tot i les víctimes mortals -una sola ja seria massa- Déu no ho vulgi, però d'ara endavant les xifres podrien créixer, veient com es disseminen les urbanitzacions, si tenim els masos, les cases i els pobles de caràcter rural que progressivament es veuen més rodejats per masses forestals. Aquest és el resultat de la manca de visió d'urbanistes mediocres, Que Déu ens agafi confessats.

Roureda de reboll sobredensa sense gestionar

Roureda aclarada i mantinguda amb pastura

- Aquesta situació també ha estat provocada per la visió equivocada d'alguns «científics» que des dels seus entarimatats han anat predicant que els boscos ja es gestionen per si sols, oblidant que els nostres, des de principis de la història han evolucionat amb l'aportació humana, com un element més de l'ecosistema. Aquests boscos, com qualsevol altre cultiu, es perd o es perjudica quan s'abandona i ara, des de fa massa anys, ho anem veient i patint.

2.- Conseqüències de la manca de rendibilitat del sector primari

A continuació donem xifres per fer més entenedor el greu problema que hem hereditat:

2.1.- *Gran augment de la superfície forestal.* En aquests últims deu anys la superfície forestal a Catalunya ha augmentat una mitjana del 20%, també, i principalment, per conreus abandonats que s'embosquen progressivament (a Tarragona el 43%). Estem a punt d'arribar al 64% de massa forestal (2.050.000 ha) (a Tarragona vora les 300.000 ha).

L'arbrada ja està pels voltants del 44% (1.400.000 ha), mentre l'any 1900 estava en el 18% (ara a Tarragona està pels voltants de les 240.000 ha), i l'agrícola pels voltants del 33% (1.050.000 ha), ha quedat molt reduïda.

2.2.- *Gran augment de la biomassa forestal.* Aquest gran augment de superfície forestal sense gestió en pràcticament el 70% de la superfície forestal catalana, provoca un greu augment de la seva biomassa sense cap mena de control. Això incrementa el risc de grans incendis i dificulta la conservació del nostre entorn natural, entre altres.

Actualment, les existències fustaneres en els nostres boscos voregen els 200.000.000 m³ que equivalen aproximadament a unes 150.000.000 tm. en sec, de les que se'n podrien extraure el 40% (60.000.000.000 kg) quantitat sobrant per deixar els boscos en millors condicions de creixement i de protecció.

Si tenim en compte que 1 litre de gasoil equival aproximadament a 3 kg. d'estella al 30% d'humitat, representa que amb les dades anteriors tenim estocats sobrants als nostres boscos catalans la gens menyspreable quantitat de 20.000.000.000 l. de gasoil. Amb l'oportunitat que ens dóna la biomassa per a calefacció, podrien ser cremats sota control i sinó poden cremar-se incontroladament per l'efecte dels grans incendis.

Els nostres boscos cada any creixen unes 3,5 Mtm. de les que només se n'extrauen el 30%, i el pitjor és que moltes d'aquestes s'exporten a l'exterior per al consum de biomassa, sense donar cap benefici dinerari al propietari, alhora que anem anorreadant les nostres possibilitats de consum posterior.

3.- Motius de creació de l'Associació Forestal de les Comarques de Tarragona

A banda de tot allò negatiu exposat anteriorment, que amb la nostra tasca pretenem millorar el més depressa possible, són també motius de la nostra creació els que seguidament exposem:

- Volem contribuir a evitar la pèrdua irreparable que representaria la desaparició de l'expert treballador dels nostres boscos i dels de la resta del sector primari, pagesos i ramaders en extensiu, ja que són les eines insubstituïbles per la seva gestió tradicional des de fa molts anys. Aquests, conjuntament amb els tècnics i científics especialistes, formen un tot inseparable per aconseguir una gestió forestal sostenible conjunta, necessària per la persistència dels nostres boscos en les millors condicions per la seva conservació i aprofitament
- També pretenem potenciar la utilització dels productes dels nostres boscos, en aquests moments sota mínims, com a pas més important per a la recuperació de la seva rendibilitat i gestió, contribuint també en l'equilibri de la balança importació/exportació tan necessitada actualment.
Amb aquesta rendibilitat contribuiríem, a través de la demanda local de mà d'obra a reduir la forta taxa d'atur (25%), i augmentar el 2% actual que tenim al sector primari, que resulta del tot insostenible en països de la UE.
- Amb la revalorització del sector contribuiríem també a incentivar el desenvolupament rural, bàsic per al reequilibri poblacional del país. Si la gent del camp, com en qualsevol altre lloc, no es guanya la vida, l'abandona o bé el deixa de gestionar, acumulant-se en els, cada vegada més insostenibles, grans nuclis urbans.
- Així mateix pretenem fomentar la ramaderia extensiva com a eina molt més econòmica de conservació d'infraestructures de prevenció contra incendis i manteniment de la càrrega combustible dels nostres boscos, cosa que està comprovada sobradament i resulta quasi bé el 90% més econòmica que altres mitjans més agressius, alhora que ajudem al manteniment d'un dels col·lectius de professionals gestors del territori més antics, el pastor en extensiu (després de l'home caçador-recolector, aquest va amansir fauna salvatge pel seu consum, cosa que li resultava molt més fàcil que caçar-la).
Al mateix temps ajudem a l'obtenció d'una carn de gran valor ecològic, molt més saludable, potenciem el manteniment de races autòctones en perill d'extinció, potenciem la conservació dels hàbitats esteparis i prats naturals, i fomentem una salut alimentària amb unes condicions més òptimes per als animals que sempre és molt millor, en tractar-se d'una carn més natural que la provinent d'animals en estabulació permanent que avui dia predomina.

4.- Què és l'Associació Forestal de les Comarques de Tarragona?

És una entitat sense ànim de lucre, creada el dia 16 de març de 2011, inscrita al registre d'entitats jurídiques de la Generalitat de Catalunya amb el número 45.379, per resolució de 4 de juliol de 2011, d'acord amb la Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació, i de la Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les persones Jurídiques, entre d'altres.

Vàrem iniciar aquest projecte sis petits propietaris, que entre totes les nostres finques no sobrepassaven el centenar d'hectàrees forestals. Vàrem tenir l'experiència, en els ajuts que va donar el Centre de la Propietat Forestal, en aquell moment del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, per a l'extracció d'arbrat afectat per les nevades l'any 2010, que a l'agrupar-nos trenta propietaris dels voltants del Bosc de Poblet, amb unes tres-centes hectàrees vàrem aconseguir uns tres cents mil euros de subvenció, que no haguéssim aconseguit mai si els haguéssim demanat individualment. Això ens ho va demostrar posteriorment, quan per ser l'única agrupació que es va constituir a Tarragona, va ser l'única que la vàrem rebre a la província. D'aquesta manera se'ns varen obrir els ulls i vàrem creure que la nostra unió seria la que ens donaria la força necessària per intentar assolir tots els objectius a favor dels nostres boscos i el que això podria representar també per als nostres pobles. Encara més a la nostra província en què la característica principal de les finques forestals són les seves petites superfícies (la mitjana no arriba a les cinc hectàrees), cosa que individualment les fa inviables en tots els sentits.

Ara ja arribem al centenar de propietaris, comptem amb el suport de deu ajuntaments, que creuen en aquest projecte comú. Disposem d'unes vuit mil hectàrees de superfície ubicades en sis comarques de Tarragona i estem pendants d'un suport inicial de la Diputació de Tarragona per possibilitar que en un curt-mitjà termini puguem ser autosuficients a través de la nostra gestió.

5.- *Quines són les nostres finalitats i objectius?*

- *Agrupar els propietaris forestals* titulars de les finques que es troben dins l'àmbit territorial de l'Associació, per tal de posar en comú els interessos de la propietat forestal i per a poder-la representar davant de les administracions públiques i la societat.
- *Fomentar, promoure i executar la gestió forestal conjunta*, tenint en compte la multi funcionalitat de les finques forestals (forest), per tal de posar-les en valor, respectant totes les funcions, serveis, usos i productes que aquestes ens ofereixen; aquesta gestió serà sostenible per tal de fer-ne compatible l'aprofitament integral d'aquestes, amb respecte al medi i la conservació de la biodiversitat.
- *Difondre els valors i beneficis socioambientals* que trobem a les Muntanyes de Prades i en altres de l'àmbit de l'Associació, contribuint a proporcionar a la societat una imatge de gestió forestal sostenible com quelcom necessari per l'equilibri del nostres boscos i paisatges.
- *Promoure l'aprofitament i l'ús dels productes i subproductes forestals* en circuits curts de comercialització. Es vol promocionar, de forma especial l'ús de la biomassa, com a posta en valor energètica i eina important de millora dels nostres boscos. Boscos que des de fa molts anys, per la seva manca de rendibilitat sobretot a Tarragona en el cas del pi blanc, no es gestionen, amb els desajustos i perills que això provoca en totes les seves utilitats i per la seva conservació.

- *Establir convenis de col·laboració* amb administracions públiques, entitats privades, empreses i altres per aconseguir els objectius de l'Associació.
- *Treballar amb empreses del sector forestal de la zona*, assegurant el treball continuat al bosc és una manera d'optimitzar-lo, garantir la feina ben feta, a més de fomentar la creació de llocs de treball i afavorir la radicació de la població al territori.
- *Totes aquestes finalitats i objectius* podran incidir favorablement en la necessària recuperació del desenvolupament rural mitjançant la gestió del nostre entorn natural com a eina bàsica en la seva conservació i aprofitament.

5.- *Valor afegit de la biomassa pel nostre territori*

- La biomassa ha de sortir, en principi, de l'acumulació, que en la major part dels nostres boscos s'ha menystingut durant molts anys per manca d'aprofitaments forestals, i en conseqüència ha conduït a la pràctica nul·la rendibilitat per al propietari. Aquest aprofitament de biomassa sobrant acumulada, ha de servir per assolir una estructura de bosc que permeti el seu millor creixement, conservació i alhora recuperació del valor de la seva fusta. En segon lloc, sortirà de part dels aprofitaments comercials fusters i dels boscos de mala qualitat. En molta part de la nostra superfície de pi blanc serà aquesta, pràcticament la seva única opció, degut a la mala qualitat fustera. Aquest treball, es farà sempre en base a la persistència del bosc que s'aconsegueix amb les bones pràctiques forestals de la gestió forestal sostenible.
- Considerem que en l'ús de la nostra biomassa, tenim unes fases dins les quals hem de respectar unes condicions mínimes si volem assolir la sostenibilitat del nostre projecte perquè perduri al llarg del temps.

Així tenim les següents:

A.- *Fase de creació de la biomassa*

Incideixen aquí la propietat mateixa com a medi necessari on viuen les plantes i el treball del propietari (plantacions, treballs silvícoles, creació i manteniment d'infraestructures de gestió forestal i prevenció d'incendis, etc).

B.- *Fase d'aprofitament de la biomassa*

Potser és la part més important de qualsevol cultiu per al propietari, la recol·lecció. Consisteix, en aquest cas, en la tala i «desembosc» dels arbres fins a carregador. Generalment, ho fan empreses professionals de talladors (rematants), que compren els arbres en peu, al propietari, però també ho poden fer aquests mateixos, si compten amb els mitjans necessaris.

C.- *Fase industrial*

Generalment, és la fase en què una empresa o indústria del sector, compra la biomassa al carregador del bosc o a partir de la seva indústria. A través del procés industrial de transformació

necessari, respon a la demanda del mercat, amb el seu producte elaborat (fusta trossejada, estella, palet, briquetes etc.).

- La condició general que cal respectar dins de cada fase, es la rendibilitat que ha de representar per als seus protagonistes, en base a uns preus justos que permetin realitzar els treballs amb els condicionants exigits.

Així, el propietari del bosc, ha de percebre, per la venda del seu producte, un preu que li permeti desenvolupar la seva tasca de cultiu i conservació. Si això no fos així, perd la consciència del seu valor i l'abandona, com s'abandona tot el que no és rendible, i que per desgràcia en el sector primari és massa corrent i perjudica a tota la societat en general. En segon lloc, també aquesta condició es bàsica en l'aprofitament, perquè els treballs es realitzin seguint la normativa vigent en matèria de seguretat i salut dels treballadors, les càrregues socials empresarials i que permetin les bones pràctiques forestals que ens portin a la gestió forestal sostenible que pretenem, imprescindible en el moment de la certificació dels nostres productes forestals que donen solvència a la tasca i al país. En la fase industrial, no cal dir també, que si no hi ha una rendibilitat que permeti, seguint la normativa i exigències en els processos industrials, assolir uns productes a uns preus competitius, el projecte no es consolidarà.

- Per altra banda, aquest projecte ha d'aportar molts beneficis al territori a través de la recuperació del valor dels nostres boscos, mercès al seu aprofitament, millora i conservació, pel seu propi valor i no com fins ara, d'una manera molt més artificial, cara i no assumible, derivada de la política de subvencions sense lògica. Per l'administració serà més factible i justificable, si arriba el cas, concedir subvencions destinades a rendibilitzar operacions forestals que valorin els productes i també serveixin per assolir objectius de creació, millora i conservació de boscos, en front d'altres molt més cares que no els valoren.

Tenint en compte també que aquest projecte es vol posar en marxa amb els elements del territori (propietaris, entitats locals, comarcals, indústries, empreses, etc), en benefici de tots, i que per medi de la nostra biomassa com a combustible molt més econòmic i menys contaminant que els fòssils que importem, pretenem reduir l'actual taxa d'atur, millorant l'equilibri poblacional territorial, en base a la recuperació del desenvolupament rural, podem comprendre la importància global del projecte i el valor afegit que per tots pot representar.

És per això que aquest valor afegit, l'hem de tenir en compte tot el territori que se'n beneficia, sobretot els consumidors de la biomassa, en l'hipotètic cas que els productes obtinguts resultessin una mica més cars que els del mercat, advocant si fos així, a la fidelitat territorial per a consumir-los preferentment, pels beneficis esmentats en el present article

5.- Conclusions

- *Manca general de rendibilitat del entorn rural.*

Respecte als boscos, les polítiques errades de l'època franquista i l'absència total de política forestal dels successius governs democràtics, ens ha portat a la situació actual de nul·la

rendibilitat principalment als nostres boscos de Tarragona i també de la resta de la Catalunya seca.

D'aquesta manera ens trobem de forma alarmantment progressiva que hi hagi més superfície forestal sense gestió en la que s'hi va acumulant perillosament una gran quantitat de biomassa de mala qualitat, que grava el preu de la bona, alhora que augmenta fortament el greu perill dels grans incendis i amb aquests el de degradació i desaparició dels nostres boscos i el que representen per la nostra societat.

Com en tots els supòsits, sempre resulta molt més econòmica i efectiva la prevenció que la cura. Així, en el cas dels incendis forestals, aquesta manca de política forestal s'ha traduït en una molt insuficient despesa en prevenció i el que és molt pitjor, que els pocs treballs, que en aquest aspecte han dut a terme tècnics Forestals de l'administració, ADF i propietaris, la major part de vegades, no han tingut la possibilitat de conservació, ni amb la pastura extensiva molt més econòmica. Això provoca, cada vegada més, que l'extinció necessària impliqui pressupostos més elevats, essent els seus riscos més grans i inefectius els resultats. No vol dir que grans pressupostos en extinció es tradueixin en efectivitat, per això és bàsica i molt més econòmica en tots els sentits la prevenció, també i sobretot perquè es minimitzen els riscos de qualsevol mena en el moment de l'extinció.

- *Inconvenient superficial de les finques forestals de Tarragona.*

La petita superfície general de les nostres finques forestals les fa individualment inviables en tots els sentits. Per això l'única possibilitat que ens resta per a tenir la força imprescindible per assolir objectius que resultin eficaços, és aglutinar esforços a través d'associacions de propietaris.

- *Associació Forestal de les Comarques de Tarragona.*

Entitat sense ànim de lucre, creada per aconseguir a través de la gestió forestal sostenible conjunta la posada en valor dels productes dels nostres boscos i així també la seva conservació. La situació actual dels elevats preus de l'energia, principalment per a la calefacció, ens dona una gran oportunitat per, a través de l'aprofitament de la nostra biomassa sobrant acumulada, poder canviar la dinàmica negativa actual dels nostres boscos, en benefici de tots.

La biomassa per a calefacció és una energia molt més econòmica i segura que els combustibles fòssils, l'electricitat i el gas natural i amb la seva extracció dels nostres boscos, els aprofitem i conservem, subministrant, alhora, un combustible molt més econòmic, reduint al mateix temps les necessitats creixents en pressupostos a l'administració forestal per a conservar-los, incentivem l'ocupació de mà d'obra local reduint la forta taxa d'atur, ajudant a recuperar el desenvolupament rural i ajudant a reequilibrar la descompensada balança importació exportació del nostre país.

- *Valor afegit de la nostra biomassa.*

Deduït de tot el que hem exposat anteriorment es pot comprendre el valor que representa l'aprofitament de la nostra biomassa pel territori. Els corrents actuals de l'ús dels nostres

productes de proximitat, d'una manera sostenible amb respecte al nostre entorn, potser es l'única manera de sortir d'aquesta manca de valor del sector primari i del que això suposa per a tots. Entre tots hem de promoure el consum d'aquesta producció d'aliments i altres que porten associada la defensa dels nostres territoris i la seva riquesa natural. Aquestes iniciatives encaminades al consum de productes propers als llocs de producció, ja sigui mitjançant la venda directa o de comercialització a través d'un sol intermediari, d'entrada ha de contribuir a simplificar la cadena de distribució, en benefici dels productors i dels consumidors, en preu i qualitat. En certa manera representa un retorn al funcionament del passat, unit també a l'exigència, cada vegada més creixent, dels ciutadans perquè les formes de cultiu i aprofitament dels recursos, tingui cura del territori, mantingui els mètodes de producció més naturals possibles i preservi la biodiversitat.

- *interdependència de tot el sector primari en el problema dels grans incendis forestals.*

Com hem vist, a l'entorn rural tots els seus sectors estan interrelacionats. Així la conservació dels seus conreus, resulta estratègic per evitar la pèrdua del mosaic agro-forestal i el que això pot representar en cas d'incendi. La pastura extensiva és l'eina més econòmica i natural per a la conservació de les infraestructures contra incendis i també per a reduir la càrrega de combustible dins els nostres boscos.

Per altra banda, els boscos són importantíssims i necessaris, tant pels conreus com pels nostres ramats. A la muntanya, els boscos de les vessants aporten d'una manera ordenada l'humitat de les pluges als conreus de les planes i al mateix temps donen l'aliment necessari als ramats, entre moltes altres funcions que ens donen a la nostra societat, per tots conegudes.

Per això, si pretenem conservar el nostre entorn rural, és imprescindible recuperar la seva rendibilitat com a única manera més econòmica per la nostra societat de conservar els seus protagonistes (pagesos, ramaders i treballadors del bosc), sense els quals això no serà mai possible.